

Gemeente Diemen

Accountantsverslag 2014

An independent member of Baker Tilly International

Aan de gemeenteraad van de gemeente Diemen
T.a.v. de heer L. Scholten
D.J. den Hartoglaan 1
1111 ZB DIEMEN

Amsterdam, 22 april 2015

Geachte leden van de gemeenteraad,

In overeenstemming met de van u verkregen opdracht hebben wij de jaarrekening over boekjaar 2014 van uw gemeente gecontroleerd.

De belangrijkste bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole hebben wij in dit accountantsverslag opgenomen. Bij deze jaarrekening zullen wij een goedkeurende controleverklaring verstrekken. Dit verslag van bevindingen doet geen afbreuk aan ons oordeel dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de baten en lasten over het boekjaar en de activa en passiva in overeenstemming zijn met het BBV en dat deze in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand is gekomen.

Wij bedanken het management en de medewerkers van uw gemeente voor de goede samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de totstandkoming van onze rapportage.

Tot het verstrekken van nadere toelichting zijn wij graag bereid.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly Berk N.V.

drs. E.M. Moens
Registeraccountant

An independent member of Baker Tilly International

Inhoudsopgave

1. Accountantscontrole
2. Kwaliteit verslaggeving
3. Financiële positie en resultaat
4. Single information Single audit
5. Overige aandachtspunten

**Baker Tilly Berk N.V.
contactpersonen :**

drs. E. Moens RA
Registeraccountant
e.moens@bakertillyberk.nl

drs. S. Turenhout RA
Registeraccountant
s.turenhout@bakertillyberk.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly Berk N.V.
Entrada 303
Postbus 94124
1090 GC Amsterdam
T: +31 (0)20 644 28 40

1. Accountantscontrole

1.1 Opdracht

In overeenstemming met de van u verkregen opdracht hebben wij de jaarrekening over boekjaar 2014 van de gemeente Diemen gecontroleerd.

Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden inzake de jaarrekening hebben wij de goedkeuringstolerantie gehanteerd in overeenstemming met het Besluit Accountscontrole Decentrale Overheden (BADO). U heeft geen lagere marge vastgesteld waardoor wij het wettelijke kader als uitgangspunt hebben gehanteerd. Hieruit volgt dat wij voor de jaarrekening een tolerantie voor fouten van € 780.000 (1% van de totale lasten inclusief dotaties in reserves) hebben gehanteerd en een tolerantie voor onzekerheden van € 2.240.000 (3% van de totale lasten inclusief dotaties in reserves).

In dit accountantsverslag worden fouten en onzekerheden gerapporteerd die de door u vastgestelde rapportagetolerantie van € 157.000 (opgenomen in het controleprotocol) overschrijden en worden overige bijzonderheden die van belang zijn voor de behandeling van de jaarrekening door uw raad gerapporteerd.

1.2 Grondslagen

De accountantscontrole omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen, beoordeling van de grondslagen van de financiële verslaggeving en van belangrijke schattingen die bij het opmaken van de jaarrekening zijn gehanteerd.

Wij hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan alsmede de duidelijkheid en volledigheid van de jaarverslaggeving beoordeeld. Uw gemeente heeft gedurende 2014 geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke waarderingsgrondslagen en verslaggevingsregels, anders dan de wijzigingen die in de BBV zijn voorgeschreven.

Wij concluderen dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen aanvaardbaar zijn en dat de toepassing daarvan, samen met de in de jaarrekening opgenomen toelichtingen, een getrouw beeld geeft van de financiële positie van uw gemeente.

1. Accountantscontrole (2)

1.3 Geconstateerde niet-gecorrigeerde afwijkingen

Naar aanleiding van de door ons verrichte werkzaamheden hebben wij geen afwijkingen geconstateerd die de in hoofdstuk 1.1 genoemde rapporteringstolerantie overschrijden.

1.4 Schattingen in de jaarrekening

Bij het opstellen van de jaarrekening zijn schattingen gemaakt. Bepaalde schattingen zijn van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening en de waarschijnlijkheid dat toekomstige gebeurtenissen significant (kunnen) afwijken van de verwachtingen. Als onderdeel van de controle hebben wij de aanvaardbaarheid van de schattingen beoordeeld. De belangrijkste schatting in de jaarrekening zijn:

Belangrijke schattingen	Beoordeling	Toelichting
Waardering van de materiële vaste activa	Akkoord	De verwachte levensduur voor de verschillende activacategorieën en daarmee de afschrijvingspercentages zijn in lijn met wat gebruikelijk is.
Waardering van financiële vaste activa	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering van de financiële vaste activa.
Juistheid van de grondexploitaties	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering van de grondexploitaties. Onze bevindingen met betrekking tot de waardering van de grondexploitaties hebben wij toegelicht in paragraaf 3.4.
Voorzieningen	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in uw schattingen over de voorzieningen.

Wij zijn van mening dat de directie bij het maken van schattingen consistent heeft gehandeld en kunnen ons hierin vinden.

1. Accountantscontrole (4)

1.6 Opvolging actiepunten managementletter

In de managementletter 2014 zijn een aantal actiepunten opgenomen waarbij opvolging vóór de afronding van jaarrekeningcontrole diende plaats te vinden:

Onderwerp	Aanbeveling / risico	Folow up eindejaarscontrole
Uitkeringen	Oorzaak-analyse uitvoeren naar geconstateerde afwijkingen.	Als onderdeel van de eindejaarscontrole is het volledige rapport inzake de controles op uitkeringen ontvangen. Hieruit blijkt dat de totale onrechtmatige besteding nog onder onze rapporteringstolerantie blijft. Er zijn daarom geen onrechtmatigheden gerapporteerd.
Functievermenging crediteurenbetalingen	Het risico is aanwezig op onrechtmatige betalingen.	Middels aanvullende interne controles is vastgesteld dat onrechtmatige betalingen als gevolg van dit risico niet voorkomen. De procesbeschrijvingen en matrix met taken en verantwoordelijkheden wordt dit jaar geformaliseerd. Waardoor dit probleem naar de toekomst toe wordt opgelost.
Issue IT - logische toegangbeveiliging Algemeen/Decade	Het risico bestaat dat accounts binnen de netwerkomgeving ongewenste mutaties doorvoeren	Ten behoeve van de controle is vastgesteld dat de application controls in 2014 hebben gewerkt. Er zijn geen mutatie ongewenst mutaties direct in Decade geboekt. In het kader van de planvorming omtrent de nieuwe ICT-omgeving van DUO+ worden, na het uitvoeren van een opschoningsactie, aanpassingen in het proces aangebracht om het risico te beheersen. Vanaf eind april 2015 wordt gewerkt via het principe van 'single sign-on', waardoor de beveiliging nog verder wordt verbeterd.

2. Kwaliteit verslaggeving

De jaarstukken 2014 bestaan uit "het jaarverslag", "de programmaverantwoording", "de paragrafen" en de "jaarrekening".

Het jaarverslag, de programmaverantwoording en de paragrafen vormen samen "het jaarverslag" zoals deze in het BBV is gedefinieerd. In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. De paragrafen maken deel uit van het jaarverslag en vallen dus niet onder de controle van de jaarrekening. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is de programmarekening met toelichting, de balans met toelichting en de "Single Information Single Audit (SISA)".

De inhoud van het jaarverslag hebben wij 'marginaal getoetst'. Deze toetsing blijft beperkt tot het signaleren van mogelijke tegenstrijdigheden tussen het jaarverslag en de jaarrekening. De accountantscontrole omvat daarom geen oordeel over de inhoudelijke juistheid (en volledigheid) van de informatieverstrekking in het jaarverslag.

Wij zijn van mening dat de gepresenteerde jaarstukken op een adequate wijze inzicht geven in de realisatie van het voorgenomen beleid, de uitgevoerde activiteiten en de financiële vertaling hiervan.

Wij hebben geen strijdigheden geconstateerd tussen de in het jaarverslag opgenomen informatie en het beeld van de jaarrekening.

3. Financiële positie en resultaat

3.1 Resultaat

De gemeente Diemen heeft in 2014 een positief resultaat gerealiseerd van € 72.000. Voor een toelichting op de afwijkingen verwijzen wij naar de toelichting op de programmarekening en het jaarverslag. Voorts is een bedrag van € 1.599.000 (per saldo) onttrokken aan de bestemmingsreserves waardoor het uiteindelijke resultaat na verrekening met bestemmingsreserves € 1.671.000 positief bedraagt. In de actuele begroting was een nihil-resultaat verondersteld. De afwijking ten opzichte van de begroting wordt grotendeels veroorzaakt door voordelige resultaten in de WMO en een voordeel op de algemene uitkering. Wij hebben vastgesteld dat de onttrekkingen aan de reserves zijn gebaseerd op daadwerkelijke uitgaven waarvoor de reserves zijn gevormd c.q. dat een raadsbesluit genomen is op grond waarvan de onttrekkingen aan de bestemmingsreserve rechtmatig hebben plaatsgehad.

3.2 Weerstandsvermogen

De jaarrekening geeft in de paragraaf weerstandvermogen inzicht in de weerstandcapaciteit en het risicoprofiel. Wij constateren dat de weerstandscoefficient ultimo 2014 1,7 (ultimo 2013 3,9) bedraagt. In de methode voor bepaling van het risico van de gemeente in 2014 een verbetering aangebracht. Door een kans/impact analyse uit te voeren op de incidentele en structurele risico's ontstaat een volledig beeld van de (financiële) risico's en de verwachte impact. In 2014 zijn hebben de belangrijkste risico's betrekking op de Sniep (€ 4,8 miljoen) en DUO+ (per saldo € 1,7 miljoen). In 2013 waren deze risico's reeds bekend maar niet gekwantificeerd opgenomen. De huidige inschatting van de weerstandscoefficient is door gerealiseerde verbeteringen een reëler beeld van het weerstandsvermogen en de risico's van de gemeente.

In het weerstandsvermogen is niet op een kwantificeerbare manier rekening gehouden met de risico's als gevolg van de decentralisatie van rijkstaken die vanaf 2015 bij de gemeente liggen. Met name de gevolgen voor de begroting van de gemeente met betrekking tot de decentralisaties in de zorg zijn met onzekerheid omgeven. Wij merken hierbij dat dit risico een structureel karakter heeft. Een dergelijk risico kan de gemeente in het algemeen maar één of een beperkt aantal malen incidenteel opvangen in het vermogen. Uiteindelijk zal, bij een structureel tekort op dit budget, een structurele oplossing in de begroting zijn vereist.

3. Financiële positie en resultaat

3.3 Financiering

Schuld per inwoner

De bezittingen van de gemeente Diemen zijn met hoofdzakelijk vreemd vermogen gefinancierd. De solvabiliteit uitgedrukt als de verhouding vreemd vermogen ten opzichte van het balanstotaal is per ultimo 2014, ondanks het positieve resultaat, gestegen naar 80,4% (vorig jaar 78,3%). Uitgaande van een totale netto schuldpositie van € 89.360.000 is de schuld per inwoner circa € 3.350 (2013: € 3.274). Hiermee beschikt de gemeente Diemen landelijk gezien over een hoge schuldenlast.

Renterisiconorm

In de paragraaf financiering wordt de renterisiconorm op basis van de wet Fido berekend. Op basis van deze norm mag de herfinanciering van jaarlijks verplichte aflossingen en renteherzieningen van lopende financieringen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. In de jaren 2015-2017 moet voor een totaal van € 50 miljoen worden geherfinancierd. Op basis van het begrotingstotaal 2014 wordt de renterisiconorm voor elk van de jaren 2015-2017 overschreden. Met ander woorden, op basis van de Wet Fido moet ten opzichte van het begrotingstotaal van de gemeente een te groot deel van de leningen worden geherfinancierd, waardoor de gemeente een te groot renterisico loopt. De provincie heeft de gemeente, net als vorig jaar, ontheffing verleend voor de overschrijving van de renterisiconorm.

Positief resultaat op rente

Opgemerkt dient te worden dat de gemeente, als gevolg van de huidige lage rentestand, bij herfinanciering en het afsluiten van kortlopend krediet (kasgeldleningen) voordelige resultaten worden behaald. Net als in 2013 is ook in 2014 ten opzichte van de begroting een positief renteresultaat behaald.

Schatkistbankieren

Vanaf 2014 moeten gemeentes verplicht Schatkistbankieren bij de rijksoverheid. De Gemeente Diemen heeft, door het consequent negatief saldo op de rekening-courant in het jaar 2014 slechts eenmalig gelden op deze rekening-courant gestort. Het negatieve effect van lagere renteopbrengsten als gevolg van schatkistbankieren is daardoor (op de korte termijn) nauwelijks aanwezig.

3. Financiële positie en resultaat

3.4 Grondexploitatie

In het kader van onze controlewerkzaamheden hebben wij de bouwgronden in exploitatie en de niet in exploitatie genomen gronden gecontroleerd. Voor de gemeente Diemen zijn hier bij De Sniep en Bergwijkpark / Holland Park de belangrijkste projecten.

De Sniep

Per einde boekjaar 2014 heeft de gemeente nog een grondpositie van € 36,6 miljoen in de Sniep. Hoewel er op het gebied van inkomen kasstromen nauwelijks ontwikkeling is te zien in 2014 is het neerwaartse risico in het project sterk afgenomen. Onderhandelingen met projectontwikkelaars hebben geleid tot een nieuwe ontwikkelovereenkomst, hierdoor is het verkooprisico voor de gemeente gedaald naar circa 37%. Dat wil zeggen dat van de gemeente over de resterende verkopen nog risico loopt over circa € 16 miljoen van het resterende project. De hiermee samenhangende risico's op een prijsdalingen en vertraging van het project (zoals ook toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen) zijn lager.

De grondexploitatieberekening is, op basis van de nieuwe contractvoorwaarden en huidige kennis van het project opnieuw vastgesteld. De gehanteerde paramaters voor rente (3,5%), kostenstijging (2,25%) en opbrengstenstijging (0%) zijn in overeenstemming met vorig jaar toegepast.

De grondexploitatie De Sniep is van groot belang voor de algehele financiële positie van de gemeente Diemen. Wij adviseren u de ontwikkelingen inzake De Sniep nauwlettend te volgen en de ramingen bij te stellen, ingeval dit als gevolg van actuele ontwikkelingen noodzakelijk blijkt.

Bergwijkpark / Holland Park

De ontwikkeling van het Bergwijkpark / Holland Park heeft een boekwaarde van € 0,5 miljoen. Ondanks de omvang van het project (circa 3.000 woningen) is het risico voor de gemeente relatief beperkt. Doordat de grondpositie in dit plangebied beperkt in omvang en waarde is, is het financiële risico beperkt. De gemeente heeft overeenstemming met de ontwikkelaar om tot een kostendeekkende verdeling van kosten in de ontwikkeling te komen. Het resterende risico betreft daardoor vooral nog het niet doorgaan van het project. Dit risico wordt door de gemeente als matig ingeschat.

3. Financiële positie en resultaat

3.5 Samenwerking

In januari 2015 is door de gemeente besloten om in DUO+ verband de samen te werken op het gebied van ICT. Hiervoor is een gemeenschappelijke regeling (GR) opgericht. Deze samenwerking kan gezien worden als eerste stap van een (eventueel) bredere samenwerking.

De investeringen en aanloopkosten die het oprichten van een GR moeten op de lange termijn voordelen bieden op de aspecten kosten, kwaliteit en/of kwetsbaarheid. Op de korte termijn zorgt de implementatie logischerwijs tot aanloopkosten. In de paragraaf weerstandsvermogen is hier ook rekening mee gehouden door een risico van € 1,7 miljoen hiervoor in te schatten.

Uit afspraken over de GR blijkt dat de aanwezige activa die worden ingebracht tegen boekwaarde worden ingebracht. Hierdoor loopt de gemeente op dit vlak niet tot verliezen. De volledige uitwerking van de afspraken tussen partijen en de toepassing in de praktijk moet nog plaatsvinden. *Wij adviseren om de afspraken over de kwaliteit van dienstverlening tussen partijen duidelijke en meetbare manier (SMART) af te spreken zodat hier vooraf voldoende duidelijkheid over is. Daarnaast zijn afspraken over de onderlinge informatie-uitwisseling van groot belang.*

4. Single information Single audit (SiSa)

4.1 Geen controleverschillen in de SiSa bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, Artikel 5 lid 4, dienen wij te rapporteren over de fouten en onzekerheden van de SiSa regelingen. Wij constateren dat geen sprake is van financiële fouten of onzekerheden.

Code	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout / onzekerheid
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014	N.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling
G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Gemeentedeel 2014	N.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling
G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2013	N.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB	N.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)	N.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling
G5	Wet Participatiebudget (WPB) Gemeentedeel 2014	N.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling

5. Overige aandachtspunten

5.1 Overige dienstverlening -> onafhankelijkheid accountant

In het verlengde van de Nadere voorschriften inzake onafhankelijkheid van de openbaar accountant, bevestigen wij dat, naar ons oordeel, de onafhankelijke positie in overeenstemming is met de wettelijke en beroepsvoorschriften. Tevens bevestigen wij dat de objectiviteit gedurende het afgelopen boekjaar niet is aangetast.

In onze controleaanpak zijn diverse maatregelen opgenomen die de onafhankelijkheid dienen te waarborgen. Periodiek wordt de naleving van interne en externe onafhankelijkheidsvoorschriften beoordeeld. De leden van ons controleteam moeten jaarlijks hun onafhankelijkheid (schriftelijk) bevestigen.

5.2 Fraude

Bij de uitvoering van de werkzaamheden hanteren wij onder andere de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NV COS) 240. *"De verantwoordelijkheid van de accountant voor het onderkennen van het risico van fraude in het kader van de controle van financiële overzichten"*.

De directie is primair verantwoordelijk voor de preventie van fraude. De directie is verantwoordelijk voor een cultuur van eerlijkheid en ethisch verantwoordelijk gedrag. Zij dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude zo veel mogelijk te beperken, zodat de integriteit van de financiële verslaggeving is gewaarborgd.

Tijdens de controle van de jaarrekening inventariseren wij de frauderisico's binnen uw organisatie en beoordelen wij de interne beheersingsmaatregelen die gericht zijn op het voorkomen en ontdekken van fraude. Tijdens de beoordeling bleek ons dat binnen uw organisatie reeds de nodige aandacht wordt besteed aan de onderwerpen fraude en integriteit. U heeft aangegeven belang te hechten aan een adequate beheersing van frauderisico's.